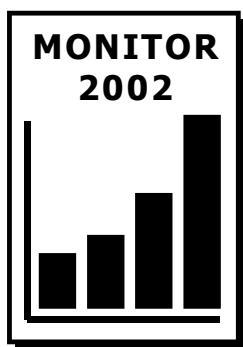


M O N I T O R 2002

pilotné testovanie maturantov



Náuka o spoločnosti

Odborný garant projektu: Štátny pedagogický ústav, Bratislava

Realizácia projektu: EXAM[®], Bratislava

© (2002) Štátny pedagogický ústav

1. časť testu (90 minút, 70 bodov)

1. oddiel: F I L O Z O F I A

(Na otázky v tomto oddiele odpovedajú všetci žiaci.)

01 Prvé predstavy o svete a o jeho vzniku mali podobu mýtov. K charakteristickým črtám mýtického myslenia nepatrí

- (A) viera v bohov. (B) všemocnosť osudu.
(C) pojmové myslenie. (D) obrazná predstava.

02 Herakleitos za príčinu pohybu a zmien pokladal

- (A) prvého hýbateľa. (B) boj protikladov.
(C) samopohyb atómov. (D) „Logos“.

03 „Poznaj seba samého!“ Týmto výrokom Sokrates hlásal potrebu

- (A) starať sa o rozvoj sebazvedávania. (B) štúdia filozofie.
(C) poznať svoje telo. (D) starať sa o svoju dušu.

04 Sokratov pojem *daimonion* vyjadruje

- (A) vnútorný hlas rozumu.
(B) démona narušujúceho harmóniu svetového poriadku.
(C) démona zvädzajúceho človeka z pravej cesty poznania.
(D) metódu vedenia dialógu.

05 Platón je pokladaný za predstaviteľa objektívneho idealizmu preto, lebo

- (A) za pravé (prvotné), skutočné bytie pokladal večné idey.
(B) hmotné zmyslami vnímané veci pokladal za prvotné.
(C) za najvyššiu ideu pokladal ideu dobra.
(D) poznanie chápal ako rozpamätávanie sa duše na svet ideí.

06 Podľa Platóna k poznaniu večných a nemenných podstát – ideí možno dospieť prostredníctvom

- (A) intuície. (B) zmyslov. (C) „anamnésis“. (D) matematiky.

07 Platónovo „podobnenstvo jaskyne“ z dialógu *Politeia* pojednáva

- (A) o nesmrteľnosti.
(B) o jaskynných preludoch.
(C) o vzniku prírodných javov od vesmírnych telies po pozemské živočíchy.
(D) o tom, čo je to pravé poznanie a ako k nemu dospieť.

08	Aristoteles rozlišoval viaceré formy vlády. Za najlepšiu a najsprávnejšiu pritom považoval
(A) aristokraciu.	(B) demokraciu.
(C) politeu.	(D) oligarchiu.
09	Aristoteles
(A) bol zakladateľom teleológie.	(B) bol zakladateľom modernej logiky.
(C) tvrdil, že látka je skutočnosťou, forma iba možnosťou.	(D) tvrdil, že podstata vecí sa nachádza mimo nich.
10	Ťažisko helenistickej filozofie spočíva
(A) v prírodnej problematike (príklon filozofického uvažovania k „fyzis“).	(B) v etickej problematike (príklon filozofického uvažovania k problematike človeka).
(C) v sociálnej problematike (príklon filozofického uvažovania k problematike štátu).	(D) v problematike logiky (príklon filozofického uvažovania k problematike jazyka).
11	Ktorý z uvedených princípov charakterizuje stoickú etiku?
(A) život v súlade s prírodou	(B) boj proti afektom
(C) opojenie životom	(D) hľadanie útechy v bohu
12	Giordano Bruno načrtol nové chápanie panteizmu, v ktorom
(A) chápal Boha ako prvotného hýbateľa sveta.	(B) uznával Boha ako stvoriteľa sveta.
(C) chápal Boha tak, že Boh sa rozplýva v prírode.	(D) uznával Boha ako garanta morálky – toho, že dobro bude odmenené a zlo potrestané.
13	Svätý Augustín chápal filozofiu ako lásku k múdrosti, ktorá vedie k poznávaniu Boha ako najvyššieho bytia. Za východisko poznávania pritom pokladal
(A) Bibliu, lebo je základom kresťanstva.	(B) rozum, ktorým môžeme všetko zdôvodniť.
(C) vonkajší svet, ktorý je stvorený Bohom.	(D) ľudské vnútro a pochybnosti, ktoré sa v ňom rodia.
14	Pre R. Descartesa je východiskovým postupom filozofovania
(A) metodická skepsa.	(B) zmyslová skúsenosť.
(C) história.	(D) poznanie.

<p>15</p>	<p>„Za pravdivé uznám iba také tvrdenie, ktoré je môjmu rozumu jasné a zreteľné“, tvrdil Descartes. Je to prvé pravidlo jeho novej metódy, ktorá sa nazýva</p> <p>(A) indukčná metóda. (B) analogická metóda. (C) deduktívna metóda. (D) porovnávacia metóda.</p>
<p>16</p>	<p>Určujúcou myšlienkou Hegelovej filozofie dejín je</p> <p>(A) nepretržitá revolúcia. (B) chaotický vývoj. (C) snaha človeka. (D) sebauvedomenie absolútneho ducha.</p>
<p>17</p>	<p>Na ktorú časť Hegelovej filozofie nadväzuje Karol Marx?</p> <p>(A) Na tézu sebauvedomovania univerzálneho ducha. (B) Na dialektickú metódu. (C) Na idealistické chápanie skutočnosti. (D) Na filozofiu prírody a dejín.</p>
<p>18</p>	<p>Základným pojmom Kantovej etiky je</p> <p>(A) historická spravodlivosť. (B) úžitok. (C) kategorický imperatív. (D) láska k blížnemu.</p>
<p>19</p>	<p>„Dve veci naplňajú ducha vždy novým a rastúcim obdivom a úctou ... hviezdne nebo nad nami a mravný zákon v nás.“ Autorom uvedeného výroku je</p> <p>(A) Immanuel Kant. (B) Karl Jaspers. (C) Giordano Bruno. (D) Georg Friedrich Hegel.</p>
<p>20</p>	<p>Kľúčovým pojmom metódy Husserlovej filozofie je</p> <p>(A) subjekt. (B) dôkaz. (C) objekt. (D) fenomén.</p>
<p>21</p>	<p>Zakladateľ sociológie A. Comte pokladal sociológiu za vedu</p> <p>(A) o sociálnom konaní jednotlivcov, ktoré má pre nich istý subjektívny zmysel. (B) o sociálnej harmónii, ktorú dosiahneme reformami. (C) o sociálne spravodlivej spoločnosti, ktorú dosiahneme revolúciou. (D) o sociálnej realite, ktorej prvkami sú sociálne fakty.</p>
<p>22</p>	<p>Dielo J. J. Rousseaua <i>Spoločenská zmluva</i> znamenalo medzník v dejinách filozofie preto, lebo jeho autor</p> <p>(A) sa ako prvý odvážil poukázať na právo ľudu na revolúciu. (B) pochopil a objasnil príčiny francúzskej revolúcie. (C) našiel odvahu verejne kritizovať civilizáciu a spoločenský pokrok. (D) vyzdvihol úlohu súkromného vlastníctva.</p>

23	Vo svojom diele <i>Filozofické listy</i> dáva F. Voltaire odporúčania ako riešiť situáciu vo Francúzsku v 18. storočí. Ktoré z uvedených riešenie <u>nenavrhuje</u> ?		
(A) osvojiť si filozofiu J. Locka	(B) riadiť sa princípom tolerancie		
(C) zriadiť republiku	(D) uznávať deizmus		
24	„Nič nie je v rozume, čo by predtým nebolo v zmysloch.“ Týmto výrokom chcel John Locke vyjadriť, že východiskom poznania		
(A) je iba rozum.	(B) je iba zmyslová skúsenosť.		
(C) sú iba zmysly.	(D) je aj rozum aj zmysly.		
25	Pojem „monizmus“ patrí k ontológii filozofa		
(A) R. Descarta.	(B) G. W. Leibniza.		
(C) I. Kanta.	(D) B. Spinozu.		
26	Medzi filozofické disciplíny <u>nepatrí</u>		
(A) filológia.	(B) noetika.	(C) ontológia.	(D) metafyzika.
27	Filozofické stanovisko, ktoré popiera poznateľnosť sveta, sa nazýva		
(A) sofistika.	(B) ateizmus.		
(C) solipsizmus.	(D) agnosticizmus.		
28	Ktoré z uvedených učení je základom katolíckej teológie a filozofie a pretrváva do dnešných dní?		
(A) tomizmus	(B) novotomizmus		
(C) analytická filozofia	(D) neorealizmus		
29	Ontológia je		
(A) náuka o hodnotách.	(B) logická disciplína skúmajúca úsudky.		
(C) estetický smer vychádzajúci z determinovanosti ľudského správania.	(D) filozofická disciplína zaoberajúca sa bytím.		
30	Deizmom sa nazýva		
(A) staré indické náboženstvo.	(B) myšlienkový prúd ranej gréckej filozofie.		
(C) koncepcia, podľa ktorej boh stvoril svet a ďalej nezasahuje do jeho vývoja.	(D) stotožňovanie boha s prírodou.		

- 31** Ktorá z uvedených teórií pravdy nezodpovedá jej chápaniu v pragmatizme?
- (A) pravda je absolútna a je vopred daná (B) pravda je subjektívna a relatívna
(C) pravdou je to, čo najviac vyhovuje (D) pravdou je to, čo sa osvedčuje v praxi

- 32** Čo z uvedeného nie je z hľadiska pozitivizmu poslaním filozofie?
- (A) vychádzať zo skúsenosti
(B) zjednocovať rozmanitosti javov
(C) zaoberať sa metafyzikou a hľadať prvotné príčiny
(D) syntetizovať poznatky vied

- 33** V otázke vzájomného vzťahu morálnej slobody a zodpovednosti existujú rôzne typy postojov. Ktorý z uvedených postojov je najbližší fatalizmu?
- (A) morálna sloboda predpokladá uvedomenie si a prijatie plnej zodpovednosti
(B) morálna sloboda je len fikcia, cesta človeka je už vopred určená
(C) morálna sloboda nám dáva právo konať nezáväzne, bez ohľadu na druhých
(D) morálna sloboda predpokladá nepoddať sa osudovému predurčeniu

- 34** Nihilizmus je
- (A) vyhlásenie nemravnosti za ideál správania sa, odmietanie všeľudských morálnych hodnôt.
(B) spôsob života, ktorý sa vyznačuje mimoriadnou prísnosťou mravov a až asketickým životom.
(C) postoj, ktorý vyplýva z popretia všeobecných, ustálených morálnych noriem a ideálov a ktorý odmieta akúkoľvek morálnu autoritu.
(D) čisto formálne plnenie morálnych zásad (z vypočítavosti, na efekt, aby človek urobil dojem, ale vnútorne je mu to ľahostajné).

- 35** Kľúčovou disciplínou klasickej novovekej filozofie je
- (A) teória poznania. (B) sociálna filozofia.
(C) náuka o hodnotách. (D) antropologická filozofia.

Test pokračuje na ďalšej strane.

2. oddiel: P R Á V O a P O L I T O L Ó G I A**(Na otázky v tomto oddiele odpovedajú všetci žiaci.)**

- 36** V sústave štátnych orgánov patrí prezident k výkonnej moci. Ktorú z uvedených právomocí nemá zakotvenú v ústave?
- (A) vyhlasovanie referenda (B) udeľovanie vyznamenaní
(C) predkladanie návrhov zákonov (D) ratifikovanie medzinárodných zmlúv
- 37** Podľa Ústavy Slovenskej republiky
- (A) občania aj štátne orgány môžu robiť iba to, čo im zákon povoľuje.
(B) občania aj štátne orgány môžu robiť všetko, čo im zákon nezakazuje.
(C) občania môžu robiť iba to, čo im zákon povoľuje, štátne orgány môžu robiť všetko, čo im zákon nezakazuje.
(D) občania môžu robiť všetko, čo im zákon nezakazuje, štátne orgány môžu robiť iba to, čo im zákon povoľuje.
- 38** Ústava SR zakotvuje, že Slovenská republika je
- (A) zvrchovaným, demokratickým a pluralitným štátom.
(B) zvrchovaným, demokratickým a sociálnym štátom.
(C) zvrchovaným, demokratickým a trhovovo orientovaným štátom.
(D) zvrchovaným, demokratickým a právnym štátom.
- 39** V ústave SR je deklarované právo na prácu. Štát v súvislosti s týmto právom
- (A) má povinnosť vytvárať ekonomické prostredie pre vznik pracovných príležitostí.
(B) má povinnosť zamestnať práceschopné obyvateľstvo.
(C) má povinnosť vytvárať pracovné príležitosti.
(D) nemá žiadne povinnosti, je voľbou jednotlivca, či pracuje.
- 40** V ktorej z možností je správne uvedené poradie právnych predpisov podľa ich právnej sily od najsilnejších po najslabšie?
- (A) zákony, ústava, ústavné zákony, vládne nariadenia a vyhlášky, všeobecne záväzné nariadenia
(B) ústava, zákony, ústavné zákony, všeobecne záväzné nariadenia, vládne vyhlášky a nariadenia
(C) všeobecne záväzné nariadenia, ústava, zákony, ústavné zákony, vládne vyhlášky a nariadenia
(D) ústava, ústavné zákony, zákony, vládne nariadenia a vyhlášky, všeobecne záväzné nariadenia

41	O občianskych právach hovoríme, keď ide o (A) prirodzené práva. (B) ľudské práva. (C) práva zakotvené v ústave. (D) práva zakotvené v medzinárodných dokumentoch.
42	K základným ľudským právam patrí aj (A) právo na odmenu za prácu. (B) právo na majetok. (C) právo na vzdelanie. (D) právo na sociálne zabezpečenie.
43	Právo, ktoré umožňuje občanovi predkladať návrhy a pripomienky štátnym orgánom, je právo (A) združovacie. (B) spolčovacie. (C) petičné. (D) interpelačné.
44	Občan Slovenskej republiky nadobúda pasívne volebné právo, keď (A) dosiahne vek 18 rokov a je spôsobilý na právne úkony. (B) zvolí niektorú z politických strán kandidujúcich vo voľbách. (C) dá preferenčný hlas niektorému z kandidátov. (D) dosiahne vek 21 rokov a je spôsobilý na právne úkony.
45	Referendum v Slovenskej republike vyhlasuje (A) premiér. (B) prezident. (C) predseda ústavného súdu. (D) predseda parlamentu.
46	Ktorý deň v roku bol vyhlásený za Medzinárodný deň ľudských práv? (A) 1. máj (B) 5. máj (C) 17. november (D) 10. december
47	Ktorý z uvedených povojnových medzinárodných dokumentov proklamoval neporušiteľnosť a nescudziteľnosť práv všetkých členov ľudského spoločenstva a bol výzvou k slobode, spravodlivosti a mieru na celom svete? (A) Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (B) Charta OSN (C) Všeobecná deklarácia ľudských práv (D) Posolstvo Európanom
48	Ktorý orgán Rady Európy skúma sťažnosti pri porušení ľudských práv? (A) Európsky súd pre ľudské práva (B) Európska komisia pre ľudské práva (C) Parlamentné zhromaždenie (D) Výbor pre ľudské práva

49	V ktorej z uvedených situácií bol spáchaný trestný čin? (A) Skupina mladých ľudí skandovala protirómske heslá. (B) Marek nerešpektoval dopravnú značku <i>Zákaz státi!</i> a zaparkoval auto. (C) Istá obchodná spoločnosť vypustila olejové produkty do rieky. (D) Peter si pred jazdou na motocykli nedal na hlavu prilbu s odôvodnením, že ide len do vedľajšej ulice za kamarátom.
50	V ktorom roku bol v Československu zrušený trest smrti? (A) 1989 (B) 1990 (C) 1991 (D) 1992
51	Zásada prezumpcie nevinny znamená, že (A) nikto nesmie byť stíhaný z iných ako zákonných dôvodov. (B) priznanie obvineného nezavaruje orgány činné v trestnom konaní povinnosti zistiť skutkový stav vecí. (C) trestné stíhanie môže byť vedené len na základe obžaloby prokurátora. (D) obžalovaný je považovaný za nevinného, pokiaľ nie je súdom vyslovená vina.
52	Kto je podľa trestného poriadku oprávnený podať žalobu v trestnom konaní? (A) Iba poškodený. (B) Iba prokurátor. (C) Iba vyšetrovateľ. (D) Ktokoľvek.
53	Medzi poľahčujúce okolnosti, ku ktorým sa prihliada pri rozhodovaní o výške trestu patrí to, že páchateľ spáchal trestný čin (A) v silnom rozrušení. (B) pod vplyvom alkoholu. (C) za živelnej pohromy. (D) ako organizátor.
54	Trest smrti je v Slovenskej republike zrušený. K jeho zrušeniu došlo preto, že SR (A) je demokratický štát. (B) sa chce stať členom EÚ. (C) je členom OSN. (D) je členom Rady Európy.
55	Petrovo dievča otehotnelo. Rozhodol sa zobrať si ju. Peter má 18 rokov, jeho dievča má 17 rokov. Môžu uzatvoriť manželstvo? (A) Áno, ale je potrebné povolenie súdu. (B) Áno, ale je potrebný súhlas rodičov. (C) Áno, stačí predložiť občianske preukazy a rodné listy. (D) Nie, lebo dievča nie je plnoleté.

<p>56</p>	<p>Pri konaní o dedičstve sa treba obrátiť</p> <p>(A) na súd. (B) na prokurátora. (C) na notárstvo. (D) na matriku.</p>
<p>57</p>	<p>Ktorú z uvedených náležitostí <u>nemusí</u> obsahovať pracovná zmluva?</p> <p>(A) druh práce (B) miesto výkonu práce (C) deň nástupu do práce (D) dĺžka dovolenky</p>
<p>58</p>	<p>Medzi znaky štátu <u>nepatrí</u></p> <p>(A) suverenita štátu. (B) štátny jazyk. (C) štátne občianstvo. (D) štátna moc.</p>
<p>59</p>	<p>V konštitučnej monarchii je moc</p> <p>(A) v rukách panovníka. (B) v rukách zvoleného duchovného. (C) delená medzi strany a panovníka. (D) delená medzi monarchiu a parlament.</p>
<p>60</p>	<p>Prehnané venovanie pozornosti vlastnej krajine bez rešpektu k hodnotám, ktoré ľudstvo vytvára spoločne, sa nazýva</p> <p>(A) patriotizmus. (B) internacionalizmus. (C) sionizmus. (D) nacionalizmus.</p>
<p>3. oddiel: E K O N Ó M I A</p> <p>(Každý žiak si zvolí iba <u>jeden</u> z oddielov 3. – 5. a odpovedá iba na otázky vo zvolenom oddiele.)</p>	
<p>E0</p>	<p>Ktoré z uvedených tvrdení patrí do normatívnej ekonómie?</p> <p>(A) Nezamestnanosť v SR v roku 2001 prekročila 19 %. (B) Podnikatelia v SR by mali platiť nižšie dane. (C) Nižšie ceny benzínu vedú k vyššej spotrebe benzínu. (D) Inflácia v SR za rok 2000 dosiahla 12,00 %.</p>
<p>E1</p>	<p>Pre ktorú z uvedených teórií je charakteristické uznávanie nadvlády prírody i v ekonomickom myslení a považovanie pôdy a poľnohospodárskej výroby za významný zdroj bohatstva?</p> <p>(A) merkantilizmus (B) klasická ekonómia (C) fyziokratizmus (D) neoklasická ekonómia</p>

E2	Všeobecné podmienky podnikania v Slovenskej republike sú: (A) vek 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť. (B) vek 18 rokov, odborná spôsobilosť, 3 roky praxe. (C) vek 21 rokov, spôsobilosť na právne úkony, odborná spôsobilosť. (D) vek 21 rokov, 3 roky praxe, dodatočné skúšky.
E3	Predpokladajme, že by ste si chceli založiť spoločnosť s ručením obmedzeným. V ktorej z uvedených právnych noriem zistíte, aké konkrétne podmienky na založenie tejto spoločnosti je potrebné splniť? (A) Živnostenský zákon (B) Obchodný zákonník (C) Zákon o remeslách (D) Občiansky zákonník
E4	Stav, kedy v určitom odvetví existuje malý počet veľkých firiem, sa nazýva (A) dokonalá konkurencia. (B) konkurencia na strane ponuky. (C) monopolistická konkurencia. (D) oligopol.
E5	Lekárnik, taxikár, opravár plynových kotlov sú (A) viazané živnosti. (B) koncesované živnosti. (C) voľné živnosti. (D) ohlasovacie živnosti.
E6	Ak je živnosť viazaná, znamená to, že (A) ju môže vykonávať iba podnikateľ s občianstvom v SR. (B) ju môže vykonávať iba podnikateľ s výučným listom. (C) ju možno vykonávať iba na obmedzenú dobu – najviac 3 roky. (D) na jej vykonávanie nestačí výučný list, ale je potrebná vyššia odborná skúška.
E7	Vhodným indikátorom zvyšovania životnej úrovne je (A) výška nominálnych miezd. (B) výška reálnych miezd. (C) výška čistých miezd. (D) výška úkolových miezd.
E8	Stav v trhovej ekonomike, keď dopyt po tovare prevyšuje ponuku, má za dôsledok (A) rast cien a rozšírenie výroby. (B) pokles cien a pokles výroby. (C) pokles cien a rozšírenie výroby. (D) rast cien a pokles výroby.
E9	Mieru inflácie vyjadrujeme (A) poklesom reálnych miezd. (B) rozdielom obchodnej a platobnej bilancie. (C) rastom cenovej hladiny. (D) vzťahom medzi cenami tovarov a mzdami.

4. oddiel: S O C I O L Ó G I A

(Každý žiak si zvolí iba jeden z oddielov 3. – 5. a odpovedá iba na otázky vo zvolenom oddiele.)

- S0** Sociálna pozícia spojená s istými právami a povinnosťami je v sociológii označovaná termínom
- (A) predpísaná rola. (B) štandardné správanie.
(C) sociálny status. (D) sociálny konsenzus.

- S1** Sociálna rola vyjadruje
- (A) funkciu a úlohu, ktorú musí plniť každý člen spoločnosti.
(B) vzor správania určený spoločenskými alebo skupinovými očakávaniami.
(C) sociálnu pozíciu spojenú s právami a povinnosťami.
(D) vštepovanie hodnôt a noriem, ktoré majú usmerňovať správanie jednotlivcov.

- S2** Deviaciou sa nazýva také správanie niektorých jednotlivcov, ktoré spoločnosť či sociálna skupina pokladá za porušovanie spoločenských noriem. Opakom deviacie je
- (A) konformita. (B) nonkonformita.
(C) kooperácia. (D) sociálna kontrola.

- S3** Podstatou procesu socializácie je
- (A) osvojovanie si štandardného správania a rozvíjanie vrodeneho statusu.
(B) učenie sa a kontrola zo strany spoločnosti.
(C) prispôsobovanie sa jednotlivca spoločnosti a utváranie jeho osobnosti.
(D) identifikácia so skupinou a s jej vodcom.

- S4** Ktorá z uvedených skupín nemá znaky sociálnej skupiny?
- (A) skinheads (B) fanúškovia skupiny
(C) feministky (D) rodina

- S5** Kultúra sa tradične delí na materiálnu a duchovnú. Ktorý z uvedených prvkov nepatrí do duchovnej kultúry?
- (A) sociálne inštitúcie (B) zvyky
(C) kompaktný disk (D) ideológia

- S6** Termínom *sociálna zmena* sa označujú podstatné zmeny
- (A) sociálneho usporiadania spoločnosti.
(B) v systéme sociálneho zabezpečenia jednotlivca.
(C) sociálnych vzťahov jednotlivca.
(D) v sociálnej interakcii spoločnosti.

S7 Podľa usporiadania manželských vzťahov sa rodiny a manželstvá rozdeľujú na

- (A) patriarchát, matriarchát a egalitárnu rodinu.
- (B) nukleárnu a rozšírenú rodinu.
- (C) monogamiu, polygamiu a skupinové manželstvo.
- (D) exogamickú a endogamickú rodinu.

S8 Medzi hlavné funkcie rodiny v našej spoločnosti nepatrí

- (A) regulácia sexuálneho správania sa.
- (B) sprostredkovanie a výber partnerských vzťahov.
- (C) zabezpečovanie ekonomickej spolupráce členov rodiny.
- (D) zabezpečovanie reprodukcie rodiny.

S9 Ktorý z uvedených typových modelov rodinnej výchovy charakterizuje tzv. liberálnu výchovu?

- (A) príkazy, kontrola, intolerancia, spoľahlivosť
- (B) priateľstvo, citová klíma, dôvera, primeranosť požiadaviek
- (C) nezáujem, nedbanlivosť, zanedbávanie, slabá kontrola
- (D) voľnosť, dôvera, samostatnosť, primeranosť požiadaviek, sloboda

5. oddiel: P S Y C H O L Ó G I A

(Každý žiak si zvolí iba jeden z oddielov 3. – 5. a odpovedá iba na otázky vo zvolenom oddiele.)

P0 Podstatou štúdia psychológie sú dve úrovne psychiky:

- | | |
|-----------------------------|---------------------------|
| (A) prežívanie a správanie. | (B) prežívanie a cítenie. |
| (C) správanie a konanie. | (D) prežívanie a konanie. |

P1 Ktorý z uvedených problémov spadá do kompetencie sociálnej psychológie (alebo sociálneho psychológa)?

- (A) Ako sa prejavuje charakter a temperament človeka?
- (B) Je konkrétne dieťa dost' vyspelé pre vstup do školy?
- (C) Ako vznikajú zmyslové klamy?
- (D) Akú úlohu a postavenie môže mať jedinec v skupine?

P2 Všeobecné predpoklady pre vysokú úroveň zvládania istých činností sa v psychológii označujú pojmom

- | | |
|-------------------|-----------------|
| (A) inteligencia. | (B) schopnosti. |
| (C) nadanie. | (D) myslenie. |

P3 Medzi psychické procesy zaraďujeme

- | | |
|--------------------------------------|---------------------------------|
| (A) pozornosť, fantáziu a myslenie. | (B) predstavy, pamäť a postoje. |
| (C) pozornosť, temperament a emócie. | (D) pamäť, hodnoty a emócie. |

04 Vypracujte prihlášku do konkurzu. (Očakávaný rozsah: cca 10 riadkov.)

05 Platón: „... ak sa v štátoch nestanú kráľmi filozofi, ... ak politická moc a filozofia nesplynú do jedného, ... nebude pre štát a myslím, že ani pre ľudské pokolenie konca tried.“

Uvedte, čo podľa Platóna tvorí základ ideálneho štátu a zdôvodnite prečo.

06 Aristoteles: „Tvrším, že spravodlivosť nie je nič iné, než prospech silnejšieho.“

- a) Aristoteles posudzuje vlády podľa toho, či majú na zreteli všeobecný prospech. Uvedte, ktoré formy vlády sa podľa Aristotela tomuto cieľu spreneverujú a zdôvodnite prečo.
- b) Zdôvodnite, ktoré vlády podľa Aristotela presadzujú dobro celku.

Koniec 2. časti testu